

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІДЕЯ МИРУ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ І СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Історія та правознавство)
Факультет	географії, історії та туризму
Кафедра	історії, теорії держави і права та філософії
Семестр	I
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к.і.н., доцент Лопачька Наталія Миколаївна
Контактна інформація	natalopatska@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Під час вивчення курсу «Ідея миру: історичний аспект і сучасні виклики» здобувачі вищої освіти отримають знання про зміст поняття «мир», історико-філософське обґрунтування «ідеї миру» на різних історичних етапах. Основний акцент зроблено на виробленні в здобувачів вищої освіти концептуальних засад щодо: засвоєння історичних засад формування та утвердження «ідеї миру»; еволюційних тенденцій тлумачення поняття «мир», «ідея миру»; підходів до розуміння та обґрунтування та практичної реалізації ідеї миру від часів античності до сьогодення.</p> <p><i>Ключові слова:</i> мир, ідея миру, трансляція ідеї миру, паксологія, іренологія, пацифізм, «золотий вік людства», «вічний мир».</p>
Мета та цілі	<p>Ознайомлення здобувачів вищої освіти з концептуальними засадами та теоретичними перспективами утвердження ідеї миру, її генези, еволюції, трансляції у різних історичних епохах від часів античності до сьогодення. Формування у здобувачів вищої освіти спеціалізованих концептуальних знань щодо розуміння поняття «ідея миру»; вивчення здобувачами вищої освіти поняття «мир» як складне суспільне явище; визначення засад і умов досягнення соціального примирення, міжкультурного взаєморозуміння та тривалого миру; здатність здобувачами вищої освіти інтегрувати знання щодо розуміння трансляції «ідеї миру» через призму історичних епох та на етапі сучасності.</p>
Результати навчання	<p>Опанувавши дисципліну «Ідея миру: історичний аспект і сучасні виклики» здобувачі вищої освіти повинні володіти такими результатами навчання: застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії; характеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів; аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявляти перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України; здатність до соціальної взаємодії, займати активну громадянську позицію та робити усвідомлений вибір в умовах сучасного політичного плюралізму; визначати актуальність</p>

	цінності миру та аксіологічного значення миролюбства й гуманізму.
Soft skills	Під час вивчення дисципліни здобувач отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом, презентувати себе і свою позицію; діяти відповідально.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Політологія», «Філософія», «Актуальні проблеми історії України», «Культурно-історичний розвиток світових цивілізацій».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
	<i>Змістовий модуль 1. Історичні засади формування та утвердження «ідеї миру».</i>		
Тема 1. Вступ до курсу «Ідея миру: історичний аспект і сучасні виклики».	Предмет, об'єкт та завдання курсу «Ідея миру: історичний аспект і сучасні виклики». «Мир», «ідея миру», «трансляція ідеї миру»: трактування понять. Міжпредметні зв'язки при вивченні курсу «Ідея миру: історичний аспект і сучасні виклики». Степан Якимович Дем'янчук – засновник Міжнародного економіко-гуманітарного університету та першого в Україні Музею миру.	Практичні завдання	6
Тема 2. «Паксологія», «іренологія».	Предмет і завдання наукового напрямку «паксологія», «іренологія». «Паксологія», «іренологія» – науковий напрям, що досліджує фактори, що сприяють усуненню передумов виникнення воєн, шляхи утвердження миру. Значення науки про мир в умовах російсько-української війни (від 20 лютого 2014 р. – дотепер).	Практичні завдання	6
Тема 3. Пацифізм: фактор стримування війни і збереження миру.	«Пацифізм» – ідеологія осуду будь-якої війни. Концепція ненасильства. Пацифізм і теорія ненасилля. Збереження миру, як фактор глобального розвитку.	Практичні завдання	6
Тема 4. Концепції вічного миру як «золотого віку людства» періоду античності.	Гесіод і його трактування ідеї миру. Філософська ідея війни і миру у концепції ідеальної держави Платона. Значення античної філософсько-миротворчої традиції.	Практичні завдання,	6
Тема 5. Аврелій Августин – перший «великий теоретик миру».	«Вічний мир» Аврелія Августина. Підходи до розуміння і глумачення понять «мир» та «війна» Аврелієм Августином. Значення вчення та ідей про мир А. Августина.	Практичні завдання. підготовка презентацій.	6
6. «Вічний мир» епохи Відродження.	«Вічний мир» у концепції А. Данте. Е. Роттердамський та його ідеї про «всезагальний мир». Декламація Е. Роттердамського «Скарга миру» (1517 р.).	Практичні завдання. підготовка презентацій	6
	<i>Змістовий модуль 2. Підходи до розуміння та обґрунтування та практичної реалізації ідеї миру у новий та новітній час.</i>		
Тема 7. Еволюція ідеї вічного миру у новий час.	Концепція «вічного миру» Емеріка Крюсе. Проект «вічного миру» Я.А. Коменського. Вільям Пенн, Шарль-Ірине де Сен-П'єр та їхнє бачення проблеми миру. Ж.-Ж. Руссо – «Судження про вічний мир» (1761 р.). «Програма миру» І. Канта. І. Кант і його праця «Критика чистого розуму» (1781 р.). Праця І. Канта «Вічний мир: філософський нарис» (1795 р.).	Практичні завдання. підготовка презентацій	6
Тема 8. Йоган Гальтунг – «батько	Йоган Гальтунг – один із засновників Інституту дослідження миру Осло. «Негативний» та «позитивний» мир Й. Гальтунга.	Практичні завдання.	6

<i>дослідження миру».</i>	Шляхи та підходи до подолання конфліктів у дослідженнях Й. Гальтунга.	підготовка презентацій	
Тема 9. Миротворчість – засіб забезпечення миру у світі.	Миротворчість та миротворчі організації. Миротворчі операції. Миротворча концепція Організації Об'єднаних Націй. Стратегія участі України у миротворчій діяльності. Проблемні питання миротворчої діяльності України. Збереження миру, як фактор глобального розвитку. Миротворчість під час війни.	Практичні завдання. підготовка презентацій	6
Тема 10. Сучасні виклики ідеї миру.	Місце понять «війна» і «мир» у сучасних дослідженнях з проблем безпеки. Дихотомія «мир» і «війна» у контексті міжнародних відносин. Культура миру в умовах глобалізації. Українська «формула миру». Сучасні загрози миру та безпеці.	Анотація матеріалу, практичні завдання	6

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна:

1. Арон Р. Мир і війна між націями / Пер. з фр. Віктор. Шовкун, Зоя Борисюк та Григорій Філіпчук. Київ: МП «Юніверс», 2000. 688 с.
2. Багінський А. «Ліберальний мир» як концепція та практика врегулювання конфлікту // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Київ, 2019. Випуск 3 (43). С.15-19.
3. Вступ до публічної політики: навч. посіб. / П. Г. Радько, С. М. Приходько, Т. А. Непокупна та ін. ; 3-тє вид., перероб. і доп. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 188 с.
4. Капітаненко М. Культура миру: посібник з толерантності. Київ: Міжнародний центр перспективних досліджень. 91 с.
5. Концептуальні засади політики розбудови миру в Україні в умовах збройного конфлікту, що триває: наук.-практ. вид. / Тетяна Кисельова, Олександр Ключев, Альона Луньова. Київ, 2021. 26 с.
6. Лопацька Н. М. Концепт ідеї миру: історичні засади формування та сучасне розуміння // Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 7(13). Київ. 2023. С. 799-811. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5466/5497>
7. Лопацька Н.М. Ідея миру: становлення та історична генеза розвитку // Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 7(13). Київ. 2023. С. 946-958. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/5774/5807>
8. Ноняк М. В. Безпека як передумова реалізації права людини на мир. Наукові перспективи (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»). Випуск №1 (43). Київ. 2024. С. 691-699.
9. Панафідін І. О. Філософська ідея миру: становлення та еволюція // Актуальні проблеми духовності: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2011. Вип. 12. С. 345-355. URL: http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/1761/1/zb12_2011_345-355_Panafidin.pdf (дата звернення: 25.06.2023).
10. Паніна І. Г. Дослідження миру: основні теоретичні перспективи // Політичне життя. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. № 1. С. 92-107. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/issue/view/419>
11. Паніна І. Г. Науковий доробок Й. Гальтунга у викладанні навчальної дисципліни «Розбудова миру» // Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу, наукових працівників і здобувачів наукового ступеня за підсумками науково-дослідної роботи за період 2019–2020 рр. (квітень–травень 2021 р.). Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2021. С. 36-38. URL: <https://jpvvs.donnu.edu.ua/article/view/10250>
12. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл: монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с.
13. Пархомчук О.С. Пацифізм // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х Т. / Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. К.:Знання України, 2004 Т.2. 812 с.
14. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2015.
15. Ситник Г. П. Філософія війни та миру: курс лекцій. Київ: ТОВ «САК ЛТД.», 2023. 118 с.
16. Сучасні теорії миру та конфліктів: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студентів спеціальності 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Багінський А.В. – Електронні текстові дані (1 файл: 146 Кбйт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 55 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/34267>

Допоміжна:

17. Гусєв В. І. І. Кант: філософське обґрунтування ідеї світу // Наукові записки НаУКМА. 2000. Т. 18: Філософія та релігієзнавство. С. 8-16.
  18. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців соціальної сфери / Автори та упорядники: Ковальчук Л.Г., канд. пед. н., Козуб Л.І., Левченко К.Б., докт. юрид. н., проф., Легенька М.М., Суслєва О.І. Київ, 2017. 172 с.
  19. Платон. Держава. Київ: Основи, 2000. 355 с. URL: <http://litopys.org.ua/plato/plat.htm>
  20. Ряшко О., Остапенко Л. Проблеми війни і миру у філософії Канта, Гегеля, Фіхте // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. Львів, 2016. № 855. С. 474-480. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_855_75
  21. Філософія як історія філософії: підручник / За заг. ред. Ярошовця В. І. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 648 с.
  22. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків: Право, 2013. 432 с.
  23. Galtung J. Conflict Transformation by Peaceful Means (the Transcend Method). Participants' manual. Trainers' manual. United Nations Disaster Management Training Programme. United Nations. 2000. URL: https://www.transcend.org/pctrcluj2004/TRANSCEND_manual.pdf
  24. Galtung J. Theories of Conflict. Definitions, Dimensions, Negations, Formations. Transcend University Press. 1973. 167 p. URL: https://www.transcend.org/files/Galtung_Book_Theories_Of_Conflict_single.pdf
  25. Galtung J. Theories of Peace. A Synthetic Approach to Peace. Oslo: International Peace Research Institute, 1967. 251 p. URL: https://www.transcend.org/files/Galtung_Book_unpub_Theories_of_Peace_-_A_Synthetic_Approach_to_Peace_Thinking_1967.pdf
  26. Kant I. Zum ewigen Frieden. Ein philosophischer Entwurf. Project Gutenberg eBook. 2014. URL: <https://www.gutenberg.org/cache/epub/46873/pg46873-images.html#Pg003>
- Інформаційні ресурси
27. Бібліотека ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
  28. Історіографічний сайт – <https://www.jstor.org/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-6)	36
Змістовий модуль 2 (Теми 7-10)	24
Підсумковий контроль – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни